

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Del 2. Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Lärosäte: Stockholms universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och inriktning mot arbete gymnasieskolan i undervisningsämnet **svenska**.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Nedan beskrivs och analyseras lärarresursens sammansättning inom ämnet svenska. För en analys av lärarresursen för UVK och VFU hänvisas till del 1.

Inom Ämneslärarprogrammet vid Stockholms universitet (SU) med inriktning mot 7-9 är studierna i svenskämnet förlagda till tre helterminkurser som benämns "Svenska I-III". Inom inriktningen mot gymnasiet är studierna förlagda till fyra helterminkurser, "Svenska I-IV". Studenterna på de två inriktningarna samläser i stor utsträckning och seminariegrupperna är blandade. Studenterna på båda inriktningarna möter således samma lärarresurs. Att inriktningen mot gymnasiet är längre och omfattar valbara kurser inom "Svenska IV" medför att fler lärare är involverade där. Undervisningen i svenskämnet bedrivs vid tre institutioner. Institutionen för svenska och flerspråkighet (Svefler) ansvarar för 45 hp i svenska språket inom inriktningen mot 7-9 och 73 hp inom inriktningen mot gymnasiet. Institutionen för kultur och estetik (IKE) ansvarar för 37,5 hp i litteraturvetenskap inom inriktningen mot 7-9 och 69,5 hp inom inriktningen mot gymnasiet. Institutionen för språkdidaktik (ISD) ansvarar för 7,5 hp i svenskämnets didaktik som läses på båda inriktningarna. Varje termin antas totalt 50-60 studenter till "Svenska I". Majoriteten av dessa, ca 50 studenter, går inriktningen mot gymnasiet. Ca 10 studenter går inriktningen mot

7-9. Programansvarig institution för studenter med svenska som förstaämne på båda inriktningarna är Institutionen för språkdidaktik, ISD. För studenter med svenska som andraämne är Institutionen för de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, HSD, programansvarig institution.

Lärarkompetens i relation till utbildningen

Under sin utbildning möter studenterna verksamma forskare inom olika språkvetenskapliga, litteraturvetenskapliga och ämnesdidaktiska forskningsfält. Den forskning som bedrivs vid de tre institutionerna omfattar ett brett fält och andelen disputerade lärare är hög i utbildningens båda inriktningar. I lärargruppen finns också professionsinriktad kompetens. De två lärare som undervisar i ämnesdidaktik samt flera av lärarna i svenska språket och litteraturvetenskap har lärarexamen och erfarenhet av undervisning i årskurs 7-9 eller gymnasiet. Den ena av de två lärarna i ämnesdidaktik mottog år 2018 Stockholms universitets pedagogiska pris *Årets lärare* för bl.a. erkänd undervisningsskicklighet. Lärartabellerna för de två inriktningarna analyseras och diskuteras närmare nedan under respektive rubrik Specifikt för grundskolans årskurs 7-9 och Specifikt för gymnasieskolan.

Ht 18 har en relativ hög andel, 54 % av lärarna på inriktningen mot 7-9 och 51 % på inriktningen mot gymnasiet, en tidsbegränsad anställning. Dessa finns vid Svefler och IKE. I huvudsak handlar det om vikariat för fasta anställningar. IKE, och till viss del även Svefler, har under de senaste åren haft stora pensionsavgångar. Institutionerna har också vuxit, dels genom ett större åtagande inom lärarutbildningarna, dels genom ett större antal bidrag och uppdrag inom forskning och övrig utbildning. Under ht 18 var flera fast anställda lektorer tjänstlediga eller hade en minskad andel undervisning p.g.a. forskning eller administrativa uppdrag. Vikarierna är ofta disputerade och har tidigare undervisningserfarenhet i svenska språket eller i litteraturvetenskap. Inom båda inriktningarna undervisar ht 18 fyra doktorander (vid SU har doktorander alltid en tidsbegränsad anställning). De två lärarna som undervisar i norska respektive danska har också tidsbegränsade anställningar då det inom dessa ämnen är svårt att skapa heltidstjänster. Båda undervisar i liknande kurser vid andra lärosäten och har lång erfarenhet av lärarutbildning.

För att trygga kontinuiteten finns tydliga rutiner för introduktion av lärare och kursadministration vid institutionerna. Studierektorer med ansvar för lärarutbildningarna och delkursansvariga lärare utgörs av fast anställd, disputerad och undervisningserfaren personal. Dessa introducerar nya lärare i undervisningen. För doktorander som undervisar för första gången finns mentorsprogram där delkursansvariga lärare fungerar som mentorer. Studierektorer och delkursansvariga leder regelbundna lärarmöten där undervisningsfrågor behandlas. Delkursansvariga ansvarar för utformningen av tentamensfrågor, att information och undervisningsmaterial finns i lärplattformen inför kursstart samt för att informera studierektor om ev. problem, t.ex. beträffande kurslitteraturens tillgänglighet. Vid institutionerna finns även tydlig information om undervisnings- och utvärderingsrutiner sammanfattade i personaldokument för lärare och annan personal.

Kompetensutveckling

Enligt det lokala villkorsavtalet vid SU har professorer, lektorer och adjunkter utrymme för kompetensutveckling inom ramen för sin anställning. För universitetslektorer gäller att undervisningsdelen för den enskilde läraren ska omfatta högst 70 % av årsarbetstiden och att den resterande delen ska avsättas för forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling (FoU-tid). För adjunkter gäller att undervisningsdelen för den enskilde läraren ska omfatta högst 85 % av årsarbetstiden och att resterande del av årsarbetstiden ska avsättas för FoU. Undervisningsdelen för rekryterade professorer är 50 % och för befordrade professorer 60 %. Kompetensutvecklingstiden används på olika sätt utifrån individuella och strategiska behov. Individuella kompetensutvecklingsbehov följs upp systematiskt i utvecklingssamtal med närmaste chef en gång per år. Den individuella kompetensutvecklingen kan innefatta egen fördjupning eller deltagande i forskningsverksamhet inom ämnesområdet, men också deltagande i kursverksamhet såsom universitetslärarutbildning, konferenser och, för adjunkter, deltagande i utbildning på master- och forskarnivå.

Lärare som undervisar i svenska inom Ämneslärarprogrammet deltar i stor utsträckning i högskolepedagogiska kurser som vid SU ges vid Centrum för universitetslärarutbildning (CeUL). Om en lektor eller adjunkt vid anställningstillfället saknar högskolepedagogisk utbildning motsvarande lägst 15 hp ska denne enligt anställningsordningen genomgå en sådan utbildning under anställningens två första år. Även lärare som har den grundläggande högskolepedagogiska utbildning som krävs uppmuntras i samband

med årliga medarbetarsamtal och lärarmöten att delta i CeULs påbyggnadskurser, temaseminarier och workshops, vilket både utvecklar den enskilda lärarens kompetens och bidrar positivt till institutionernas kvalitetsarbete. Personal från Svefler, IKE och ISD deltar också som åhörare och presentatörer vid den stora lärarkonferens som CeUL anordnar vart annat år.

Kollegial kompetensutveckling initieras och bedrivs framför allt på institutionsnivå i form av terminsvisa lärarkollegier samt programpunkter under upptaktsdagar. Ett exempel på kollegial kompetensutveckling som har ägt rum vid Svefler under ht 18 är fortbildning i ”flipped classroom” och ”scalable learning”, röstworkshop samt utbildning i hantering av universitetets nya lärplattform. Vid IKE har de pedagogiska workshops som anordnats ht 18 berört arbete med betygskriterier, likabehandlingsaspekter av handledning och problematiska möten med studenter. Vid ISD har man under ht 18 särskilt arbetat med studenternas skriftliga språkfärdighet och former för rättssäker examination av VFU. En av ISD:s lärare har under 2017 varit pedagogisk ambassadör på SU för digitalt lärande och har därigenom hållit ett antal fortbildnings-tillfällen för alla lärare på institutionen. Inför 2019 har ytterligare två lärare vid ISD utsetts till pedagogiska ambassadörer med fokus på att utveckla de självständiga arbetena inom lärarutbildningen. Varje termin anordnas dessutom särskilda workshops för lärare på Medieverkstaden. Dessa rör praktiska övningar av digitala resurser i undervisningen.

Från centralt håll har SU gjort stora satsningar för att stärka lärarutbildningarna, t.ex. genom att utlysa medel som riktas mot både institutionsinterna och institutionsövergripande projekt som syftar till utveckling och kvalitetssäkring. Sedan 2015 har tre projekt av särskild relevans för svenskundervisningen i ämneslärarutbildningarna beviljats medel och ett stort antal undervisande lärare har varit och är involverade i något eller flera av dessa projekt. Projekten är: ”Samarbete i utbildningen av lärare i svenska: Läraranskulturer över institutionsgränserna”, ”Auskultation i ungdomsskolan” samt ”Progression i lärarutbildningen”. Ytterligare ett utvecklingsprojekt inriktat på progression i lärarutbildningen, ”Kvalitativ undervisning i litteraturvetenskap”, beviljades medel inför läsåret 2018/19. Projekten beskrivs utförligare under rubriken Uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Kompetensförsörjning

Vid SU sker den strategiska planeringen av rekrytering och kompetensförsörjning på institutionsnivå under tillsyn av fakultets- och områdesledningarna. Vid institutionerna finns långsiktiga kompetensförsörjningsplaner och i god tid inför pensionsavgångar inleds rekrytering av nya lärare. En omfattande nyrekrytering har sedan en tid tillbaka pågått vid samtliga tre institutioner. Sedan 2016 har IKE sammanlagt anställt tre professorer och fem lektorer, varav ett lektorat huvudsakligen avsåg undervisning inom lärarutbildningen. Ett biträdande lektorat tillsätts under hösten 2018 och två lektorat beräknas tillsättas under 2019. Vid Svefler har man inom huvudområdet svenska sedan 2015 tillsatt tre nya professorer och sju fast anställda lektorer varav särskilt två i huvudsak arbetar inom lärarutbildningen. Två biträdande lektorat med inriktning mot lärande är under tillsättning. Tydliga strategier finns vid IKE och Svefler för att öka andelen anställda med kompetens att arbeta inom lärarutbildningen. Exempelvis har undervisning inom lärarutbildningen skrivits fram explicit som en arbetsuppgift i tjänstebeskrivningar och egen lärarutbildning har lyfts fram som en merit. Vid sidan av utlysningar av lektorat har Svefler även utnyttjat anställningsformen adjungerad lärare för att skapa täta kopplingar till skolan. Under 2019 planeras tillsättning av två adjungerade lärare med lärarexamen. Under 2019 fortsätter utlysningarna av två biträdande lektorat vid Svefler och minst ett ordinarie lektorat. För att tillgodose professionsnära kompetens anställer också ISD adjungerade lärare. ISD antar även doktorander i språkdidaktik för att säkerställa behovet av disputerade lärare i ämnesdidaktik på lång sikt. Under 2018 beviljades ISD medel från Vetenskapsrådet för att driva en forskarskola med fokus på att forskarutbilda adjunkter som är verksamma inom lärarutbildningen. ISD har under 2018 tillsatt två fast anställda lektorer i svenskämnets didaktik. Under 2019 beräknas även minst en adjungerad lärare anställas vid ISD.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Inriktningen mot 7-9 har ett lägre söktryck än inriktningen mot gymnasiet. Därför antas färre studenter till den (ca 10 per termin). Samtliga studenter som läser svenska har svenska som sitt förstaämne. Av bifogad lärartabell framgår att totalt 26 lärare undervisar i svenskämnet inom inriktningen mot 7-9 under ht 18. Av dessa har 62 % en doktorexamen i svenska, nordiska språk eller litteraturvetenskap och en har en licentiatexamen i nordiska språk. Tre lärare är docenter. All handledning av självständiga arbeten inom

inriktningen sker av disputerad personal eller av doktorander som närmar sig disputation. I de fall handledning sker av doktorander stötts handledningen alltid av disputerad personal. Andelen disputerade lärare som undervisar i litteraturvetenskap är särskilt hög, då tio av elva lärare har doktorsexamen. 27 % av lärarresursen har egen lärarexamen. I ämnesdidaktik undervisar två lärare. Båda dessa har egen lärarexamen och lång erfarenhet av undervisning, den ena på gymnasiet och den andra på högstadiet. Lärarna som undervisar i ämnesdidaktik undervisar även på VFU-kurser vilket bidrar till att stärka sambanden mellan ämnesstudier och praktik. Inom inriktningen mot 7-9 undervisar 54 % av lärarna till en omfattning över 10 % av sin anställning i utbildningen.

Specifikt för gymnasieskolan

Majoriteten av studenterna på inriktningen mot gymnasiet har svenska som sitt förstaämne (ca 45 per termin). Varje termin antas därutöver ca fem studenter som har svenska som andraämne. Totalt undervisar 39 lärare i svenskämnet inom Ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasiet. Av dessa har 74 % en doktorsexamen i svenska, nordiska språk eller litteraturvetenskap och en har en licentiatexamen i nordiska språk. Åtta av dessa är docenter och tre är professorer. Professorerna arbetar ht 18 i delkurser på "Svenska III" där de möter studenterna i föreläsningar med utgångspunkt i sina specialområden. Liksom vad gäller inriktningen mot 7-9 är andelen disputerade lärare som undervisar i litteraturvetenskap särskilt hög. I litteraturvetenskap har alla lärare utom en doktorsexamen. All handledning av självständiga arbeten inom inriktningen sker av disputerad personal eller av doktorander som närmar sig disputation. I de fall handledning sker av doktorander stötts handledningen alltid av disputerad personal. 26 % av lärarresursen har egen lärarexamen. Samma två lärare som undervisar i ämnesdidaktik inom inriktningen 7-9 undervisar även inom inriktningen mot gymnasiet. Som nämnts ovan har båda lärarexamen och lång erfarenhet av arbete i ungdomsskolan. Inom inriktningen mot gymnasiet undervisar 44 % av lärarna till en omfattning över 10 % av sin anställning i utbildningen.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Forskning och utbildning

Samtliga tre institutioner som medverkar i svenskämnet inom Ämneslärarprogrammet har egen forskande personal och egen forskarutbildning. Utbildningsmiljöerna är kreativa och forskningsaktiviteten är hög. Forskningsseminarier, workshops, nationella och internationella konferenser anordnas regelbundet. Ibland har konferenserna stark relevans för lärarutbildning och fungerar kompetensutvecklande för deltagande lärarutbildare. Exempelvis var ISD värd för den internationella, tvärvetenskapliga konferensen *Exploring Language Education, ELE* i juni 2018 och i april 2016 anordnade Svefler och ISD i samarbete konferensen *Association of Language Testers in Europe, ALTE*. Många evenemang är öppna för studenter vilka

informerar via institutionernas hemsidor samt av undervisande lärare. Ett stort utbud av öppna föreläsningar och seminarier med relevans för lärarutbildare, lärare i skolan och lärarstudenter erbjuds också centralt vid SU.

Vid institutionerna bedrivs forskning inom ämnesområden som har en framträdande roll i ämnesstudierna inom utbildningen, t.ex. svenska språkets struktur, språk- och litteraturhistoria, text-, samtals- och diskursforskning, språkutveckling och lärande, barn- och ungdomslitteratur, intermediala studier och genusforskning. Flera doktorander vid institutionerna har inriktning mot lärande i sina doktorandprojekt, och en stor del av personalen vid i synnerhet ISD och Svefler arbetar i forskningsprojekt med anknytning till ungdomar, lärande och undervisning (se vidare under Arbetsliv och samverkan). Därtill finns goda och regelbundna kontakter med personal som arbetar med lärarutbildning vid andra lärosäten i Sverige samt med representanter för lärarprofessionen. Så har t.ex. en av de undervisande lärarna i ämnesdidaktik genom sitt ordförandeuppdrag i Svenskläraryöreningen breda kontakter med både forskare och verksamma högstadie- och gymnasielärare. En av de undervisande lärarna i svenska språket har ett uppdrag som ledamot i styrgruppen för Nätverket för Svenska med Didaktisk Inriktning, SMDI.

Den kreativa utbildningsmiljön och engagemanget i olika samarbets- och forskningsfora runt lärarutbildningen möjliggör att utbildningen hålls uppdaterad och att studenterna får ta del av nya forskningsrön i undervisningen och i kurslitteraturen. Programmets delkurser utvecklas alltid av grupper av ämnesexperter på så sätt att undervisande och forskande personal sammankallas för att gemensamt utarbeta innehåll och utformning. I undervisningen används bl.a. vetenskapliga artiklar och läromedel som författats av undervisande personal. Detta skapar en nära koppling mellan undervisning och aktuell forskning. Forskningsanknytningen är framträdande genom hela utbildningen men särskilt i sista terminens fördjupningskurser. Fördjupningskurserna varierar mellan olika terminer och väljs utifrån pågående forskningsprojekt (se vidare examensmål 1). Genom hela utbildningen tränas studenterna i ett forskande tillvägagångssätt. De läser vetenskaplig litteratur och i seminarieundervisningen deltar de i diskussioner där litteraturen problematiseras. Studenterna undervisas även i att söka och värdera forskning samt i att argumentera vetenskapligt. Dessa färdigheter introduceras under den första terminen och fördjupas i samband med uppsatsskrivandet under den sista terminen.

Under utbildningen möter studenterna forskande lärare inom svenska språkets, litteraturvetenskapens och ämnesdidaktikens huvudområden, lärare med erfarenhet av att arbeta i samverkansprojekt mellan akademien och yrkesprofessionen samt lärare med lärarutbildning och erfarenhet av undervisning i ungdomsskolan. I den meningen präglas utbildningsmiljön både av kontakt med aktuella forskningsfält och kontakt med den skolpraktik där studenterna har sitt framtida yrkesliv.

Kreativitet och utbildningsresurser

Stockholms universitet erbjuder en kreativ utbildningsmiljö som ger goda förutsättningar för studenterna att utveckla både ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper. Medieverkstan erbjuder en öppen lärandemiljö specifikt inrättad för lärarutbildningarna. Den bemannas av IKT-pedagoger och tillhandahåller en bred uppsättning av resurser för skapande av multimediala produktioner inom text, bild, ljud och video. Resurserna utnyttjas t.ex. i delkurserna "Sociolingvistik och samtalsanalys" och "Självständigt arbete". Ett utvecklingsområde inom svenskämnet är att använda Medieverkstans resurser mer i undervisningen för att främja kreativa och gestaltande arbetssätt. Svenskläraryre studenter uppmuntras också att delta i evenemang som anordnas av Språkstudion. Språkstudion erbjuder i samråd med universitetets språkinstitutioner kreativa verktyg och miljöer för formell och informell språkutveckling och är placerad som fristående enhet vid ISD. I utbudet finns bland annat specialutrustade datorsalar för undervisning, examination och självstudier i språk, ett flexibelt seminarierum, en professionell inspelningsstudio och aktiviteter såsom språkcafé och språkkör (kör där man sjunger på olika språk). I svenskundervisningen används Språkstudions lokaler för seminarieverksamhet och för digitala salstentamen.

Under hela utbildningen har ämneslärarstudenterna vid Stockholms universitet också tillgång till universitetsbibliotekets samtliga analoga och digitala resurser. Bibliotekspersonalen anordnar regelbundna genomgångar av databaser och andra resurser, vilket studenterna erbjuds att ta del av bl.a. i samband med litteratursökningen inför det självständiga arbetet. Litteratursajten, Litteraturbankens digitala resurser, används i delkurserna i litteraturvetenskap. Personal från Litteraturbanken besöker studenterna under delkursen "Litteraturvetenskapens grunder" ("Svenska I") för att presentera det digitala biblioteket och de

särskilda resurssidorna för lärare, Litteraturbankens skola. Inom "Svenska I" utnyttjas också SU:s närhet till Stockholms kulturliv genom att studenterna erbjuds besöka två teaterföreställningar. Eftersom många lärarstudenter har en begränsad erfarenhet av teaterbesök ser vi det som viktigt att i utbildningen förbereda dem inför denna aspekt av deras framtida yrke och fördjupa undervisningen om dramatik i svenskämnet.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i årskurs 7–9** ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i gymnasieskolan** ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Ämneslärarprogrammet i svenska för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan består av ämnesstudier och ämnesdidaktik omfattande 90 respektive 120 hp. Inriktningen mot årskurs 7-9 ges enbart med svenska som förstaämne, medan inriktningen mot gymnasiet ges med svenska både som första- och andraämne. Studenterna som går Ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasiet med svenska som förstaämne respektive svenska som andraämne läser samma delkurser och i samma ordning, men kurserna är placerade på olika terminer (se programöversikt del 1). Därför ligger det självständiga arbetet på grundnivå för studenter med svenska som andraämne och på avancerad nivå för studenter med svenska som förstaämne. Majoriteten av studenterna har svenska som förstaämne och denna inriktning kommer därför att utgöra utgångspunkten för analysen nedan.

Utformningen av Ämneslärarprogrammet i svenska utgår från Prop. 2009/10:89 där det uttrycks att ”pedagogisk skicklighet och gedigna ämneskunskaper måste stå i centrum” samt att utbildningen till lärare ”måste göras mer relevant, akademiskt krävande och attraktiv” (s. 9). Både studenter som läser inriktningen mot 7-9 och studenter som läser inriktningen mot gymnasiet har efter avslutade studier vid SU fått kunskaper och färdigheter som är centrala för huvudområdet svenska, såsom elevers skrivutveckling, språklig variation och förändring, språk- och litteraturhistoria, svensk grammatik och fonetik, olika former av textanalys, samt svensk, nordisk och internationell skönlitteratur.

Studenterna som antas till utbildningen har skiftande akademisk bakgrund och förutsättningar för att klara sina studier. Vi möter deras behov och främjar deras lärande bl.a. genom integrerade introduktioner om akademiskt läsande och skrivande, litteratursökning och digitala resurser. Studenterna deltar t.ex. under den första undervisningsveckan i en föreläsning om att läsa och skriva på universitetet, som följs upp av en workshop där studenterna tränar lässtrategier och studieteknik med utgångspunkt i litteratur som är aktuell på den första delkursen ”Sociolingvistik och samtalsanalys”.

Progression

Progressionen i examensmålet rör studenternas utveckling av både ämneskunskaper och färdigheter. Studierna inleds med två terminer som är gemensamma på båda inriktningarna och som ger överblick över svenskämnet huvudområden. En övergripande progression finns såväl mellan terminerna som mellan delkurserna i svenska språket, litteraturvetenskap och ämnesdidaktik. Den första terminens studier utgår från ett sociokulturellt perspektiv och studenterna tillägnar sig en bas av språk- och litteraturvetenskapliga begrepp. Under den andra terminen utvecklas och fördjupas modeller för språk- och litteraturvetenskaplig analys. Terminen avslutas med en kurs i svenskämnet didaktik som vidareutvecklar och anlägger ett didaktiskt perspektiv på ungdomars läsning och skrivande.

Svenska I	Sociolingvistik och samtalsanalys 7,5 hp Inkl. Sociolingvistik i skolan 0,5 hp (didaktiskt moment)	Skriftlig framställning 7,5 hp Inkl. Skrivande i skolan 1,5 hp (didaktiskt moment)	Litteraturvetenskapens grunder 7,5 hp	Ungdomslitteratur och ungdomsskildring 7,5 hp
Svenska II	Litterär textanalys 7,5 hp	Svenska språkets struktur 7,5 hp Inkl. Grammatik i skolan 0,5 hp (didaktiskt moment)	Textanalys och multimodalitet 7,5 hp Inkl. Textanalys i skolan 0,5 hp (didaktiskt moment)	Svenskämnet didaktik 7,5 hp

Gemensam studiegång termin 1 och 2, Ämneslärarprogrammet för årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Svenskämnet sista termin/er skiljer sig åt mellan inriktningarna och beskrivs därför mer utförligt nedan. Inom båda inriktningarna finns dock viss valfrihet genom möjligheten att välja en språkvetenskaplig eller litteraturvetenskaplig fördjupning där begrepp, teorier och metoder från tidigare delkurser fördjupas.

Genom utbildningen är progressionen synlig på så sätt att *redogöra för* och *definiera* är vanligt förekommande förväntade studieresultat i delkurser som ligger tidigt i utbildningen och att *reflektera över*, *analysera* samt *problematisera* är vanliga förväntade studieresultat senare. Tabellen nedan visar ett exempel på hur ämneskunskaper och färdigheter successivt breddas och fördjupas från en delkurs till en annan samt hur progressionen synliggörs i lärandeaktiviteter och examination. Exemplet är hämtat från två delkurser i litteraturvetenskap som är placerade på ”Svenska I” respektive ”Svenska II” och som läses på utbildningens båda inriktningar.

	Svenska I: Litteraturvetenskapens grunder	Svenska II: Litterär textanalys
Förväntade studieresultat	1) definiera, diskutera och tillämpa grundläggande begrepp och termer inom litteraturvetenskap	1) kommentera och reflektera över litteraturvetenskapliga analyser

	2) diskutera och utföra elementära analyser av litterära texter	2) analysera litterära texter ur skilda perspektiv
Lärandeaktiviteter	Föreläsningar, seminarier, gruppövningar.	Seminarier, gruppövningar.
Examination	Individuell skriftlig hemtentamen som består av korta frågor där studenterna definierar och diskuterar för delkursen centrala termer samt en längre essäfråga där studenterna visar att de kan tillämpa begreppen i en enklare litterär analys.	Individuell skriftlig hemtentamen där studenterna redogör för och reflekterar över centrala tankegångar i några behandlade teorier samt utför en egen analys av en skönlitterär text "med utgångspunkt i två relevanta teoretiska modeller".

Exempel på samband mellan förväntade studieresultat, lärandeaktiviteter och examination i litteraturvetenskap

I "Litteraturvetenskapens grunder" behandlar två seminarier (inklusive gruppövningar) epik, två lyrik och två dramatik, samt centrala begrepp för analys av de olika texttyperna. Seminarierna på "Litterär textanalys" struktureras runt olika teman och teoretiska inriktningar. Studenterna läser och diskuterar litterära analyser som utgår från olika perspektiv och de övar att själva närma sig skönlitteratur ur de presenterade teoretiska infallsvinklarna. Fördjupningen tydliggörs av de förväntade studieresultatens verb som i delkursen i "Svenska I" inriktas på enklare uppgifter som att *definiera*, *tillämpa* och *diskutera* och i delkursen i "Svenska II" förutsätter en högre grad av metakunskap då studenterna ska *kommentera* och *reflektera över* andra forskares tolkningar och teoretiska utgångspunkter. Examinationsuppgifter för delkurserna efterfrågar även en ökad komplexitet i de litterära analyserna, från definition och tillämpning av grundläggande begrepp i "Litteraturvetenskapens grunder" till att uppvisa en mer mångsidig och kritisk analysförmåga i "Litterär textanalys". Motsvarande breddning och fördjupning sker även inom ämnesområdet svenska språket.

Undervisningsformer och lärandeaktiviteter

Under utbildningen i svenskämnet varierar undervisningsformer och lärandeaktiviteter för att på bästa sätt stimulera studenternas lärande och tillmötesgå deras förutsättningar och behov. Föreläsningar och seminarier är vanliga undervisningsformer. På vissa delkurser förekommer grupparbeten. Ibland sker dessa i form av gemensamt arbete kring en specifik uppgift, ibland i form av responsarbete där fyra till fem studenter arbetar med granskning och konstruktiv respons på varandras skrivna texter.

I samband med seminarier ges studenterna möjlighet att öva analytiska förmågor i dialog med kurskamrater och läraren. Seminariegruppernas storlek anpassas efter kursernas innehåll i syfte att skapa goda förutsättningar för lärande och möta behovet av lärarstöd. Grupper om ca 15 studenter förekommer på delkurserna "Skriftlig framställning", "Litteraturvetenskapens grunder" och "Ungdomslitteratur och undervisningsskildring" (samtliga på "Svenska I") samt "Akademiskt skrivande och handledning av gymnasiearbetet" (som endast läses av studenterna med gymnasieinriktning på "Svenska III"). På de så kallade skrivkurserna möjliggör de små seminariegrupperna arbete med granskning och respons av texter enligt den retoriska arbetsmodellen. På delkurserna "Litteraturvetenskapens grunder" och "Ungdomslitteratur och undervisningsskildring" erbjuder de små grupperna enskilda studenter mer stöd och större möjligheter till muntligt engagemang i seminariediskussionerna.

Vid sidan av små seminariegrupper på några av delkurserna tillämpar vi "stöttning" (*scaffolding*) i olika former för att tillmötesgå studenternas förutsättningar och behov. Ett exempel är modelltexter som synliggör vad studenterna ska uppnå. I skrivkurserna ("Skriftlig framställning" och "Akademiskt skrivande och handledning av gymnasiearbetet") utgör modelltexterna en självklar grund i tillägnet och utvecklingen av skrivande i olika genrer. Modelltexter förekommer som inslag i föreläsningar där de kommenteras muntligt av läraren. De finns också tillgängliga i lärplattformen för studenterna att själva ladda ner vid arbete med kursuppgifter. Modeller för hur man förklarar begrepp och formulerar resonerande tentamenssvar förekommer även på andra delkurser i utbildningen. Exempelvis erbjuds studenterna ibland att ta del av tidigare studenters lösningar av analysuppgifter för att därigenom tillägna sig mönster för utredande och analyserande text.

Universitetets digitala lärplattform används på samtliga kurser i svenska och möjliggör för studenterna att t.ex. ta del av powerpointpresentationer från föreläsningar, viss kurslitteratur och ljudfiler till samtalsanalytiska moment. Lärplattformen används också för inlämning av arbetsuppgifter och hemtentor och samkör då med plagiatkontrollverktyget Urkund. En ny lärplattform med fler möjligheter är på väg att introduceras i utbildningen och beräknas vara i bruk från ht 19. För både hemtentor och salstentor på några av delkurserna i svenska språket används universitetets digitala examinationsverktyg.

Examination, betygskriterier och hur de används

I likhet med undervisningsformerna varierar examinationsformerna i svenskämnet. I regel examineras förväntade studieresultat som innebär redogörelse för ämneskunskaper med salstentamen och förväntade studieresultat som innebär diskussion, jämförelser och analytisk förmåga med hemtentamen. Muntlig examination förekommer på några delkurser, men aldrig som enda examinationsform. När grupparbeten examineras, skriftligt eller muntligt, ges endast betyget G eller U. Ett exempel på en delkurs där flera olika examinationsformer förekommer är "Sociolingvistik och samtalsanalys", 7,5 hp ("Svenska I"). Delkursen har fyra förväntade studieresultat och tre examinationsformer. De två första förväntade studieresultaten examineras i en salstentamen som har flera korta redogörande frågor, det tredje förväntade studieresultatet examineras i en gruppuppgift som examineras muntligt och det fjärde förväntade studieresultatet examineras med en analysuppgift i en hemtentamen. I tabellen nedan visas förväntade studieresultat, examinationsformer och betygskriterier för lägsta kunskapsnivå (betyget E/G) på kursen "Sociolingvistik och samtalsanalys". Betygskriterierna för samtliga kurser och delkurser i programmet är utformade enligt SU:s regler för utbildning och examination.

Förväntat studieresultat	Examinationsform	Betygskriterium för lägsta kunskapsnivå (betyget E/G)
1) redogöra för centrala begrepp, synsätt och forskningsmetoder inom sociolingvistik	Skriftlig salstentamen (samma tentamen som examinerar förväntat studieresultat 2)	Studenten redogör för centrala begrepp, synsätt och forskningsmetoder inom sociolingvistik på ett någorlunda relevant och korrekt sätt och utan allvarliga missuppfattningar.
2) redogöra för språklig variation i det svenska samhället utifrån sociolingvistiska faktorer	Skriftlig salstentamen (samma tentamen som examinerar förväntat studieresultat 1)	Studenten redogör för språklig variation i det svenska samhället utifrån sociolingvistiska faktorer på ett någorlunda relevant och korrekt sätt och utan allvarliga missuppfattningar
3) diskutera och värdera språkvetenskapliga metoder för analys av språklig variation	Muntlig gruppredovisning av genomförd "miniforskningsstudie" där prövade metoder diskuteras och värderas.	Studenten diskuterar och värderar språkvetenskapliga metoder för språklig variation på ett sätt som är konsekvent och överensstämmer med praxis. (Studieresultatet examineras med G eller U. Individuell bedömning sker på så sätt att studenter som deltar muntligt i gruppens presentation i regel får betyget G.)
4) använda språkvetenskapliga metoder för analys av samtal	Skriftlig hemtentamen: analysuppgift av förelagt samtalsmaterial	Studenten använder samtalsanalytiska begrepp och analyserar samtal på ett någorlunda motiverat sätt med anknytning till relevant litteratur.

Förväntade studieresultat, examinationsformer och betygskriterier för lägsta kunskapsnivå på delkursen "Sociolingvistik och samtalsanalys" ("Svenska I")

Även om examinationsformerna varierar inom svenskämnet som helhet används hemtentamen som huvudsaklig examinationsform på de litteraturvetenskapliga delkurserna. Hemtentamen fungerar väl som

examinationsform för ämnesinnehållet i de litteraturvetenskapliga delkurserna och den igenkännbara återkommande examinationsformen bidrar till att skapa kontinuitet mellan delkurserna. Vidare tränar de förhållandevis omfattande resonerande uppgifterna studenternas akademiska skrivande vilket fungerar förberedande inför den avslutande terminens självständiga arbete. Kursutvärderingarna visar också att examinationsformen hemtentamen uppskattas av studenterna. Vid sidan av fördelarna med den enhetliga examinationsformen i litteraturvetenskap finns dock en risk för att progressionen blir otidlig, att endast en begränsad uppsättning kunskaper och färdigheter prövas samt att studenter använder otillåten hjälp i examinationerna. Att införa mer varierade examinationer är därför ett utvecklingsområde i litteraturvetenskap och står i fokus i det pågående utvecklingsprojektet "Kvalitativ undervisning i litteraturvetenskap".

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Som nämnts ovan inleds studierna i svenska med två terminskurser som är gemensamma på inriktning mot årskurs 7-9 och gymnasiet ("Svenska I" och "Svenska II"), vilka ger en överblick över centrala huvudområden inom svenskämnet. Den avslutande terminen inleds med "Nordiska språk och svensk språkhistoria" 7,5 hp som samläses med "Svenska III" mot gymnasieskolan och "Litteratur och intersektionalitet" 7,5 hp som samläses med "Svenska IV" mot gymnasieskolan med litteraturvetenskaplig inriktning. Den senare delkursen ger fördjupade kunskaper inom en del av huvudområdet. Under andra halvan av den tredje och sista terminens studier i svenska på inriktningen mot 7-9 väljer studenterna att skriva sitt självständiga arbete i svenska språket eller litteraturvetenskap. Tabellen nedan visar en översikt över den tredje och sista terminen i svenska inom inriktningen mot 7-9.

Svenska III Fördjupning i litteraturvetenskap	Nordiska språk och svensk språkhistoria 7,5 hp	Epoker och genrer 7,5 hp (ht 18: Litteratur och intersektionalitet)	Självständigt arbete med litteraturvetenskaplig inriktning 15 hp
Fördjupning i svenska språket	Nordiska språk och svensk språkhistoria 7,5 hp	Epoker och genrer 7,5 hp (ht 18: Litteratur och intersektionalitet)	Självständigt arbete med språkvetenskaplig inriktning 15 hp

Studiegång termin 3, Ämneslärarprogrammet årskurs 7-9

Studenterna får genom dessa delkurser insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete och når även i samband med det självständiga arbetet fördjupning inom det valda ämnet. Under läsåret 2017/18 (då de framlumpade självständiga arbetena skrevs) kunde studenterna välja mellan tre fördjupningskurser som delkurs 2: "Svensk litteratur från mellankrigstiden", "Genusteoretisk litteraturvetenskap" och "Den moderna ungdomsromanen". Inför läsåret 2018/19 har denna valmöjlighet tagits bort och samtliga studenter läser istället "Litteratur och intersektionalitet" som delkurs 2. Delkursen har under tidigare terminer fått mycket positiva utvärderingar och den säkerställer i högre grad än de valbara delkurser som gavs läsåret 2017/18 att studenterna får erforderliga kunskaper om nationella minoritetslitteraturer och jämställdhetsaspekter inom litteraturområdet.

Ett utvecklingsområde är att förbereda studenterna för skrivandet av det självständiga arbetet på ett mer systematiskt vis. Att utveckla undervisningsformerna kring det självständiga arbetet är en ständigt pågående verksamhet och stod i fokus i Sveflers utvecklingsprojekt "Progression i lärarutbildningen" (se bedömningsgrunden Uppföljning, återkoppling och åtgärder). En viktig punkt i det fortsatta arbetet är att säkerställa att studenterna på inriktningen mot 7-9 ges fler möjligheter till fördjupning.

Specifikt för gymnasieskolan

I tabellen nedan visas studiegången för termin 3 och 4 i ämnet svenska på inriktningen mot gymnasiet. Den första delkursen på "Svenska III", "Nordiska språk och svensk språkhistoria", är alltså samma i inriktningarna mot årskurs 7-9 och gymnasiet. Övriga delkurser under termin tre är inriktningsspecifika och innebär en breddning och fördjupning av kunskaper i litteraturhistoria, samt färdighetsträning i akademiskt

skrivande. Tillsammans med tidigare delkurser i ämnet bidrar de till att studenterna tillägnar sig det breda kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som krävs för yrkesutövningen.

Svenska III	Nordiska språk och svensk språkhistoria 7,5 hp	Litteraturens historia 1 7,5 hp	Litteraturens historia 2 7,5 hp	Akademiskt skrivande och handledning av gymnasiearbetet 7,5 hp
Svenska IV med litteraturvetenskaplig inriktning	Litteraturvetenskaplig teori i praktiken 7,5 hp	Litteraturvetenskaplig kurs 7,5 hp (ht 18: Litteratur och intersektionalitet)	Självständigt arbete 15 hp	
Svenska IV med språkvetenskaplig inriktning	Språkvetenskaplig kurs 1 7,5 hp (ht 18: Diskursanalys av samhällets texter eller Grammatik)	Språkvetenskaplig kurs 2 7,5 hp	Självständigt arbete 15 hp	

Studiegång termin 3 och 4, Ämneslärarprogrammet gymnasieskolan

De litteraturhistoriska delkurserna på ”Svenska III” är huvudsakligen kronologiskt organiserade för att tydliggöra utvecklingslinjer inom litteraturhistorien, men kurslitteraturen synliggör också tematiska och intertextuella kopplingar mellan olika tiders litteratur. Svefler och IKE ansvarar gemensamt för delkursen ”Akademiskt skrivande och handledning av gymnasiearbetet” (7,5 hp) som både omfattar träning i att skriva akademisk text och träning i att kritiskt och konstruktivt granska andras texter. Vid sidan av att förbereda studenterna för att handleda gymnasieelevers skrivande ger delkursen fördjupad färdighetsträning inför det självständiga arbetet i utbildningen. På delkursen läser och refererar studenterna språkvetenskapliga, litteraturvetenskapliga och ämnesdidaktiska avhandlingar och forskningsartiklar samt tar del av föreläsningar där verksamma forskare presenterar egen forskning. Delkursen bidrar därmed till att studenterna fördjupar sina ämneskunskaper samt når fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

”Svenska IV” läses i sin helhet med inriktning mot litteraturvetenskap eller svenska språket och ger väsentligt fördjupade kunskaper inom delar av huvudområdet. Studenter som ht 18 väljer litteraturvetenskaplig fördjupning läser delkurserna ”Litteraturvetenskaplig teori i praktiken” (7,5 hp), ”Litteratur och intersektionalitet” (7,5 hp) samt ”Självständigt arbete” (15 hp). I anslutning till det självständiga arbetet ges praktiskt orienterad undervisning om uppsatsskrivande i litteraturvetenskap, grupphandledning och individuell handledning. Under läsåret 2017/18 (då de framslumpade självständiga arbetena skrevs) kunde studenterna på den litteraturvetenskapliga inriktningen välja mellan tre fördjupningskurser som delkurs 2: ”Svensk litteratur från mellankrigstiden”, ”Genusteoretisk litteraturvetenskap” och ”Den moderna ungdomsromanen”. Inför läsåret 2018/19 har denna valmöjlighet tagits bort och samtliga studenter läser istället ”Litteratur och intersektionalitet” som delkurs 2, av samma anledning som nämns för inriktningen mot 7-9 ovan.

Studenter som väljer språkvetenskaplig fördjupning under ”Svenska IV” läser vid sidan av ”Självständigt arbete” (15 hp) två fördjupningskurser om vardera 7,5 hp där den ena fördjupningskursen ingår i ett projekt tillsammans med det självständiga arbetet. Projekten varierar från termin till termin. Ht 18 kan studenterna välja mellan två uppsatsprojekt: ”Diskursanalys av samhällets texter” (fokus: Texter om migration, bistånd och global fördelningspolitik) och ”Grammatik” (fokus: Svenskans grammatik i ett tvärspråkligt perspektiv). Den andra delkursen om 7,5 hp väljer studenterna mellan ”Provkonstruktion och bedömning av språkfärdighet”, ”Psykolingvistik”, ”Svenska språkets struktur II” och ”Andraspråksinlärning och tvåspråkig utveckling”. De kan också välja den projektkurs som ingår i det uppsatsprojekt som de inte har valt, dvs. ht 18, ”Diskursanalys av samhällets texter” eller ”Grammatik”. Under läsåret 2017/18 (då de framslumpade självständiga arbetena skrevs) kunde studenterna välja mellan uppsatsprojekten ”Samspel och lärande”, ”Grammatiska formers betydelse i svenskan” och ”Diskursanalys av samhällets texter”. Studenterna har själva särskilt önskat möjligheter att fördjupa sina ämneskunskaper inom områdena

grammatik och andraspråksinläring. Varje termin försöker vi därför tillgodose att de ges möjlighet att välja delkurser inom dessa områden.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Beskriv kortfattat, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

På den sista terminens kurs i ämnet svenska kombineras teori, specialiserade ämneskunskaper och ämnesdidaktiska praktisknära undersökningar i delkursen "Litteratur och intersektionalitet" i "Svenska III" inom inriktningen mot 7-9 respektive i fördjupningsdelkurserna i svenska språket eller litteraturvetenskap i "Svenska IV" inom inriktningen mot gymnasieskolan. Studierna under den sista terminens delkurser bygger vidare på teorier och metoder som presenterats tidigare terminer inom svenskämnet, samt i bl.a. delkurserna "Kunskap och vetenskap" (2,5 hp) i kursen "UVK I" och "Forskningsmetodik" (5 hp) i "UVK III" som båda ges vid Filosofiska institutionen (se del 1).

Fördjupade kunskaper i vetenskapsteori

Språkvetenskapliga, litteraturvetenskapliga och ämnesdidaktiska teorier presenteras i samtliga ämnes- och ämnesdidaktiska delkurser som ingår i utbildningen. Förväntade studieresultat på delkurserna är exempelvis utformade så att studenterna ska kunna "redogöra för olika teorier om skrivande och skrivundervisning" (delkursen "Skriftlig framställning"), "teoretiskt förankra ämnesdidaktiska val för svenskundervisning" ("Svenskämnets didaktik") samt "diskutera olika förklaringar till språkförändringar och teorier om drivkrafter bakom dem" ("Nordiska språk och svensk språkhistoria").

I litteraturlistorna på de flesta delkurserna förekommer vetenskapliga artiklar vid sidan av studentanpassade läroböcker och antologier. I dessa möter studenterna såväl språk- och litteraturvetenskapliga som ämnesdidaktiska traditioner för att presentera teorier, forskningsmaterial och forskningsmetoder. De vetenskapliga studierna blir föremål för metadiskussion i exempelvis delkursen "Litteratur och intersektionalitet", då studenterna vid en gruppövning kritiskt diskuterar hur teori och metod presenteras och används i ett urval forskningsartiklar. Övningen ger kunskap om olika teoretiska och metodologiska inriktningar, deras tillämpbarhet på varierande material samt en medvetenhet om olika ämnesstraditioner

och vetenskaplig mångfald. Som framgår av del 1 av självvärderingen skriver studenterna inom Ämneslärarprogrammet sina två självständiga arbeten i olika ämnen, vilket ytterligare borgar för att de möter en bred uppsättning av teorier och metoder under sin utbildning.

Den huvudsakliga vetenskapliga träningen erhålls genom skrivandet av de självständiga arbetena på grund- respektive avancerad nivå. Som nämnts skriver majoriteten av studenterna sitt självständiga arbete i svenska på avancerad nivå och väljer språkvetenskaplig eller litteraturvetenskaplig inriktning. Förväntade studieresultat för det självständiga arbetet är överlag likalydande i kursplanerna i svenskämnet två inriktningar. De är formulerade för att säkerställa att studenterna når fördjupade kunskaper om vetenskapliga teorier och metoder. I delkursen ingår att självständigt genomföra en språkvetenskaplig/litteraturvetenskaplig studie med relevans för lärarprofessionen och att genomföra en opposition på en medstudents arbete. Genom seminarier, grupphandledning och individuell handledning får studenterna stöd i arbetet att formulera problemställning och syfte, välja relevant teori och metod, samt genomföra undersökningen. Det självständiga arbetet examineras utifrån följande förväntade studieresultat:

För godkänt resultat ska studenten kunna dokumentera:
<ul style="list-style-type: none">- fördjupade kunskaper inom en del av ämnesområdet svenska språket/litteraturvetenskap- kunskap och förståelse av ämnet genom att formulera problemställning och syfte för ett språkvetenskapligt/litteraturvetenskapligt arbete med ämnesdidaktisk relevans- förmåga att självständigt genomföra en systematisk undersökning i form av en avgränsad forskningsuppgift- förmåga att med språklig och kommunikativ klarhet presentera det självständiga arbetet i en uppsats- värderingsförmåga och förhållningssätt genom att försvara en egen språkvetenskaplig/litteraturvetenskaplig studie samt kritiskt granska en annan språkvetenskaplig/litteraturvetenskaplig studie och ge konstruktiva förslag till hur denna metodologiskt och innehållsligt skulle kunna utvecklas- värderingsförmåga och förhållningssätt genom att ta ställning till språkvetenskapens/litteraturvetenskapens betydelse för lärarprofessionen.

Förväntade studieresultat för självständigt arbete på avancerad nivå

Kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder

I delkursen "Forskningsmetodik" i kursen "UVK III" studerar studenterna grunderna i kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder och diskuterar deras övergripande för- och nackdelar. I svenskämnet tar de del av forskningsmetoder i samband med att de läser om centrala och aktuella studier. Redan under "Svenska I" på delkursen "Sociolingvistik och samtalsanalys" examineras de i att "redogöra för", "diskutera och värdera" samt "använda" språkvetenskapliga forskningsmetoder i salstentamen samt i utförandet av en "miniundersökning" (se delkursens förväntade studieresultat, examinationsformer och betygskriterier i tabellen under mål 1). På flera ytterligare delkurser under "Svenska I-II", bl.a. "Litteraturvetenskapens grunder", "Litterär textanalys", "Svenska språkets struktur" och "Textanalys och multimodalitet", ingår att utföra analyser på förelagt material samt diskutera och reflektera över metodval. Studenterna är väl tränade i vetenskaplig analys när de når terminen för det självständiga arbetet och har oftast möjlighet att använda någon av de metoder som de har mött tidigare i utbildningen i sin uppsats.

Forskning inom svenska språket, litteraturvetenskap och ämnesdidaktik är idag starkare inriktad mot kvalitativa än kvantitativa metoder. Det avspeglas i att kvalitativa metoder är mer framträdande i kurslitteratur och undervisning. Studenterna tar dock del av kvantitativa analyser i forskningsartiklar i litteraturvetenskap som behandlar läsarundersökningar samt i analyser som kritiskt granskar litteraturhistorier, läroböcker eller maktförhållanden inom det litterära systemet. Under tidigare terminer har flera studenter genomfört likartade studier i sina självständiga arbeten. I delkurserna i svenska språket tas kvantitativa metoder främst upp i samband med ämnena sociolingvistik och grammatik. Ett utvecklingsområde är att undervisa om kvantitativa metoder på ett mer samlat och strukturerat sätt inom Ämneslärarprogrammet. Svefler planerar att utveckla en delkurs om språkvetenskaplig teori och metod, där en föreläsning kommer att ägnas åt kvantitativa metoder. På motsvarande sätt avser IKE att inför vt 19 utöka undervisningen om kvantitativ metod under den sista terminen i svenska genom att föra in forskningsartiklar med inriktning på kvantitativ analys inom digitala humaniora.

I samband med seminarier och grupphandledning inom delkursen "Självständigt arbete" diskuteras lämpliga metodval i relation till studenternas ämnesval och forskningsfrågor. Generellt använder fler studenter kvalitativa än kvantitativa metoder men variationen inom fältet av kvalitativa metoder är stor.

Det är också vanligt att studenterna utgår från en specifik metod, men kompletterar denna med andra metoder. Exempelvis kan enkäter ligga till grund för senare fokusgruppsintervjuer, eller så kan en kvantitativ läromedelsanalys kombineras med djupintervjuer med lärare.

Beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen

Beprövad erfarenhet, definierad som den erfarenhet som en lärare skaffar sig genom att systematiskt pröva, granska och reflektera kring undervisning, enskilt och tillsammans med kollegor, är centralt i delkursen "Svenskämnets didaktik" (7,5 hp). Studenterna tränas i att planera och didaktiskt motivera läs- och skrivundervisning utifrån mål i grundskolans eller gymnasiets kursplaner. Detta examineras genom att de skriftligt formulerar en lektionsplanering. Studenterna tränas även i att didaktiskt analysera och problematisera undervisning, och detta examineras med ett muntligt gensvar till en medstudentens skriftliga undervisningsupplägg. Med utgångspunkt i den undervisningserfarenhet i ungdomsskolan som lärarna i delkursen innehar, och med hänvisning till studenternas kommande VFU-kurser, är diskussionen om och förhållandet mellan beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesprofessionen kontinuerligt närvarande. Under delkurserna i svenska språket och i litteraturvetenskap diskuteras beprövad erfarenhet i relation till akademisk vetenskap (se redogörelsen för didaktiska moment under mål 4 nedan). Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet examineras även i studenternas avslutande VFU-kurs ("VFU III", 15 hp). Vidare är ett förväntat studieresultat i delkursen "Självständigt arbete" att studenterna ska visa "värderingsförmåga och förhållningssätt genom att ta ställning till litteraturvetenskapens/språkvetenskapens betydelse för lärarprofessionen". Studenterna ska kunna diskutera sin egen undersökningsresultat i förhållande till sitt kommande yrke och därmed visa att de kan analysera relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dess betydelse för yrkesutövningen.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Undervisning i vetenskapsteori samt vetenskapliga metoder är genomgående integrerad i delkurserna i svenska språket, litteraturvetenskap och svenskämnets didaktik. Under "Svenska III" läser samtliga studenter på inriktningen mot 7-9 delkursen "Litteratur och intersektionalitet" som är särskilt inriktad mot teorier och metoder inom detta fält. Majoriteten av studenterna som skriver självständigt arbete med litteraturvetenskaplig inriktning väljer ett uppsatsämne i anslutning till innehållet i denna kurs och fördjupar således ytterligare sina kunskaper inom områdets teorier och metoder. Studenter som skriver självständigt arbete med språkvetenskaplig inriktning väljer uppsatsämne relativt fritt. De genomför inte arbetet i anslutning till ett språkvetenskapligt projekt (jfr inriktningen mot gymnasieskolan nedan).

Specifikt för gymnasieskolan

Som tidigare nämnts skriver studenter på inriktningen mot gymnasiet med språkvetenskaplig fördjupning det självständiga arbetet inom ett uppsatsprojekt. Valbara uppsatsprojekt varierar från termin till termin men utformas i regel i relation till undervisande lärares pågående forskning. Det innebär att studenterna presenteras för och får en tydlig inblick i aktuella resultat, metoder och teorier. Ibland erbjuds de att skriva uppsats med utgångspunkt i verkliga forskningsmaterial.

"Svenska IV" med litteraturvetenskaplig inriktning inleds med delkursen "Litteraturvetenskaplig teori i praktiken". Delkursen breddar och fördjupar kunskapen om centrala teoribildningar, begrepp och metoder. Även litteraturredidaktiska studier tas upp under denna och följande delkurs, "Litteratur och intersektionalitet". I den skriftliga hemtentamen på delkursen "Litteraturvetenskaplig teori i praktiken" prövas studenternas förmåga att tänka kritiskt runt litteraturteori och dess användbarhet i undervisningen, genom uppgifter som uppmanar till att koppla samman teoretiska begrepp med den kommande yrkesverksamheten – gärna utifrån erfarenheter från VFU. Delkursen "Litteratur och intersektionalitet" erbjuder fördjupade kunskaper inom detta specifika ämnesområde och redogör för centrala teorier och metoder inom fältet. Majoriteten av studenterna skriver sedan sin uppsats inom ramarna för ämnesområdet i delkurs 2.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *Visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Beskriv kortfattat, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Då studiegången för Ämneslärarprogrammet är utformad för att möjliggöra en tydlig progression, examineras examensmål 3 i sin helhet främst i programmets avslutande kurser, bl.a. i den sista, ämnesdidaktiskt inriktade delkursen inom UVK och "VFU III" (se del 1). Den relevanta förmågan behandlas dock delvis även i tidigare kurser. I "Svenska I" övas förmågan att reflektera över egna och andras erfarenheter bl.a. i det didaktiska momentet "Sociolingvistik i skolan". Studenterna skriver dels en reflekterande text där de diskuterar den undervisning som de själva har tagit del av under högstadietiden och gymnasiet i relation till tre av svenskämnet ämneskonceptioner, dels genomför de ett grupparbete där de planerar undervisning i sociolingvistik för åk 7-9 eller gymnasiet. Genomgående i Ämneslärarprogrammet finns en strävan att knyta teori till praktik och vice versa för att studenterna, utifrån ett kritiskt förhållningssätt, ska utveckla förmåga att systematiskt reflektera över och utveckla sin praktik.

Under studierna tar studenterna genomgående del av andras forskning och utvecklingsarbeten i form av vetenskapliga artiklar och refererad forskning i handböcker. Förmågan att tillvarata forskningsresultat samt kritiskt reflektera över egna och andras erfarenheter tränas och examineras t.ex. i delkursen "Litteratur och intersektionalitet" som läses på "Svenska III" på inriktning mot 7-9 respektive "Svenska IV" med litteraturvetenskaplig inriktning mot gymnasiet. Tabellen visar de förväntade studieresultaten:

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna dokumentera:

- kunskap och förståelse genom att urskilja och resonera kritiskt kring för forskningsområdet relevanta frågor med förankring i relevant litteratur
- redogöra för forskningsområdets centrala teorier och resultat,
- använda forskningsområdets centrala begrepp och tillämpa dem på förelagt material
- insikt om språkvetenskaplig/litteraturvetenskaplig kunskaps roll i skolan och hur den kan användas i ett vidare sammanhang

Förväntade studieresultat på delkursen "Litteratur och intersektionalitet"

Examinationen sker bl.a. genom en skriftlig uppgift där studenterna visar att de kan definiera och kritiskt diskutera ett centralt teoretiskt begrepp, använda det i litteraturvetenskaplig analys, samt reflektera över hur dessa kunskaper och färdigheter kan utnyttjas i en egen lektionsplanering med stöd av didaktisk forskning.

I det självständiga arbetet tränar studenterna förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över relevanta forskningsresultat i syfte att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnesområdena. Efter kursen förväntas de kunna ”självständigt genomföra en systematisk undersökning” och ”ta ställning till litteraturvetenskapens/språkvetenskapens betydelse för lärarprofessionen”. Detta sker genom att de i det självständiga arbetet för ett resonemang kring uppsatsämnets relevans för lärarprofessionen och diskuterar möjligheter till vidare forskning. Studenterna undersöker ofta dagsaktuellt och relativt outforskat material, t.ex. nyutkommen ungdomslitteratur, moderna språkliga fenomen eller hur svensklärare arbetar utifrån gällande styrdokument, och bidrar därigenom till kunskapsutvecklingen i litteraturvetenskap, svenska språket och svenskämnets didaktik.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

På delkursen ”Akademiskt skrivande och handledning av gymnasiearbetet” (”Svenska IV”) tränas och examineras studenterna i att tillvarata, systematisera och reflektera över andras forskningsresultat genom övningar i att skriva referat, utredande text, forskningsöversikt och en uppsats-pm. Delkursen är direkt förberedande för studenternas självständiga arbete. I delkursen ingår föreläsningar av verksamma, erfarna forskare i litteraturvetenskap respektive svenska språket. Utifrån två valda föreläsningar skriver studenterna en forskningsöversikt, dvs. de omvandlar en muntlig föreläsning till en akademiskt skriven text. På delkursen läser studenterna avhandlingar och diskuterar dessa ur ett strukturellt och språkligt perspektiv. Avhandlingarna, tillsammans med kandidatuppsatser som också ingår i kurslitteraturen på delkursen, fungerar som förebilder för studenternas akademiska skrivande.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *Visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

Beskriv kortfattat, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Förmågan att tillämpa didaktik, ämnesdidaktik och metodik examineras i studenternas VFU-kurser på alla nivåer, samt i de ämnesdidaktiska delkurserna i UVK (se del 1). De två första terminerna i svenska innehåller även flera ämnesdidaktiska uppgifter. I "Svenskämnets didaktik" som avslutar "Svenska II" knyts didaktiska trådar från tidigare delkurser samman. Exempelvis utvecklas och appliceras teorier runt och modeller för litteratursamtal från delkursen "Litteraturvetenskapens grunder" genom att studenterna själva får pröva att genomföra ett litteratursamtal.

Centralt i de förväntade studieresultaten på "Svenskämnets didaktik" är att studenterna ska kunna "reflektera över och teoretiskt förankra olika didaktiska val" samt "beskriva och teoretiskt motivera" undervisning som utvecklar elevers muntliga och skriftliga färdigheter. I delkursen rör sig seminarieundervisningen på två plan på så sätt att det teoretiska innehållet behandlas i lärandeaktiviteter som efter viss anpassning även kan fungera i undervisningen på högstadiet och i gymnasiet. Aktiviteter och didaktiska modeller synliggörs, diskuteras och problematiseras kontinuerligt. Examinationen sker i två moment dels genom att skriftligt planera undervisning, dels genom att muntligt granska en medstudents planerade undervisning.

I linje med såväl ungdomsskolans som SU:s värdegrund är ett flerstämmigt, dialogiskt förhållningssätt framträdande i didaktikundervisningen. En lärandeaktivitet som exemplifierar både metaperspektivet i "Svenskämnets didaktik" och det flerstämmigt dialogiska förhållningssättet är så kallat "tankeskrivande". Samtidigt som tankeskrivandet är ett fruktbart arbetssätt vid seminarierna är det ett möjligt didaktiskt redskap att använda sig av på högstadie- och gymnasienivå. Studenterna får först individuellt skriftligt formulera en specifik diskussionsfråga. De får sedan läsa upp och diskutera frågan i par för att därefter diskutera den i helklass. Tankeskrivandet medför vanligen mer fördjupade och nyanserade diskussioner kring frågorna än vad som är fallet då de inte föregås av tankeskrivande. Dessutom medför modellen att alla studenter får komma till tals och blir lyssnade till vilket annars ofta är svårt att åstadkomma.

Delkursen "Svenskämnets didaktik" präglas av tydliga och likartade seminarieformer som innehåller återkommande moment. Detta skapar en trygghet som kan underlätta för studenterna att våga tänka i nya banor innehållsmässigt. Det är också välkänt att många skolelever har behov av en tydlig och känd lektionsstruktur för att kunna arbeta och utvecklas utifrån bästa förutsättningar. Således finns även ett implicit budskap till studenterna i detta sätt att arbeta.

På delkurserna i litteraturvetenskap och svenska språket tillämpas ofta arbetsformer som studenterna senare kan använda sig av i undervisningen av högstadie- och gymnasieelever. Ofta explicitörs dessa val av undervisningsformer av lärarna och studenterna ges möjlighet att diskutera dem. Flera av delkurserna i svenska språket har didaktiska moment som är integrerade i ämneskurserna och som syftar till en ge didaktiska perspektiv på ämnesinnehållet. Dessa moment har egna provkoder och omfattar 0,5-1,5 hp. Samtliga har det förväntade studieresultatet att "resonera om kursens innehåll i förhållande till undervisning i skolan". Detta examineras med skriftliga och muntliga examinationsuppgifter. Momentet "Skrivande i skolan", som läses under delkursen "Skriftlig framställning" har ytterligare ett förväntat studieresultat: "att diskutera elevers skrivutveckling med utgångspunkt i skolans styrdokument". Detta studieresultat examineras genom att studenterna arbetar fram bedömningsmatriser som kan användas vid bedömning av argumenterande elevtexter. De prövar också att bedöma två argumenterande elevtexter utifrån matriserna. På momenten som rör danska och norska på delkursen "Nordiska språk och svensk språkhistoria" läser studenterna texter på dessa språk och genomför övningar som de senare själva kan använda med elever. I de litteraturvetenskapliga delkurserna är de didaktiska inslagen integrerade i det övriga kursinnehållet och anges sällan som egna förväntade studieresultat. Ett utvecklingsområde är att systematisera och synliggöra de didaktiska inslagen mer, t.ex. genom att i likhet med Svefler skriva fram didaktiska delmoment i kursplanerna.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. *Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.*

Beskriv kortfattat, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Examensmålet examineras huvudsakligen inom VFU och de ämnesdidaktiska delkurserna i UVK, vilket redogörs för i del 1. Som tidigare nämnts förbereder även kurserna i svenskämnet för planering och utvärdering av undervisning, genom bl.a. diskussion och analys av lektionsplaneringar. Av lärarna i svenska undervisar två också i VFU-kurser (de två lärarna som undervisar i "Svenskämnets didaktik"). Vi planerar att en stående punkt vid ämnesmöten i svenska från ht 19 ska vara rapport från VFU där didaktik- och VFU-lärarna återger hur studenterna tillämpar ämneskunskaper i svenska språket och litteraturvetenskap i sin undervisning under VFU. Kopplingen mellan de campusförlagda studierna i svenskämnet och undervisningsaktiviteter kommer att kunna utvecklas ytterligare när SU:s nya VFU-avtal träder i kraft i januari 2019. Avtalet innebär möjligheter för studenterna att utföra mindre uppgifter som t.ex. observationer på plats i skolorna även i anslutning till delkurserna i svenskämnet och svenskämnets didaktik. Under 2019 kommer vi att utarbeta sådana delkursmoment.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. Enligt UKÄ:s rekommendationer beskriver lärosätet måluppfyllelsen för det utvalda examensmålet i självvärderingens del 1.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör för hur det säkerställs att studenterna uppnår den del av examensordningens mål som gäller jämställdhet, dvs. visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Jämställdhet är centralt i SU:s verksamhet och de institutioner som samverkar inom Ämneslärarprogrammet i svenska arbetar kontinuerligt med jämställdhetsfrågor, t.ex. vid anställningar av lärare, val av kurslitteratur och utformning av kursinnehåll. På webben eftersträvas en variation av både män och kvinnor med olika etnisk bakgrund i bildillustrationerna för att främja en jämn könsfördelning och förmedla likabehandlingsperspektivet i utbildningarna.

Råd för arbetsmiljö och lika villkor

På institutionsnivå finns lokala råd för arbetsmiljö och lika villkor. Dessutom finns likabehandlingsombud för såväl anställda som studenter. Vid kursstart informeras studenterna om vem de ska vända sig i likabehandlings- eller diskrimineringsärenden, samt vad dylika ärenden kan vara. Varje institution har en likabehandlingsplan, som fastställer särskilda uppgifter och prioriteringsområden för de kommande årens arbete. Likabehandlingsplanerna på institutionerna omfattar exempelvis områden som anställningar, föräldraskap och studentrekryteringar. Personalen på samtliga tre institutioner fortbildas kontinuerligt i

jämställdhets- och likabehandlingsfrågor i form av föreläsningar och workshops. Hösten 2016 besöktes t.ex. Svefler av företaget NORMACT som höll ett föredrag om jämställdhet och likabehandling.

Vid avdelningen för litteraturvetenskap på IKE finns en relativt jämn könsfördelning bland disputerade forskare och lärare, medan kvinnor är i övervikt bland doktoranderna. På Ämneslärarprogrammet undervisar för närvarande ungefär lika många kvinnor och män i ämnet. Vid Svefler är könsfördelningen 2/3 kvinnor och 1/3 män bland disputerade lärare och forskare och fördelningen är ungefär den samma bland de lärare som undervisar på Ämneslärarprogrammet. Inom ISD:s lärargrupp för ämnesdidaktik i svenska för Ämneslärarprogrammet är könsfördelningen jämn, vilket medför att könsfördelningen bland de undervisande lärarna i ämnesdidaktik kan variera från termin till termin. Bland ISD:s samtliga lärare och forskare är könsfördelningen liksom vid Svefler ungefär 2/3 kvinnor och 1/3 män. Vid nyanställningar på SU ges underrepresenterat kön företräde vid lika meriter.

Jämställdhet som innehåll i utbildningen

På SU utgör principer om likabehandling och jämställdhet en självklar utgångspunkt i undervisningen. Genuskompetensen bland institutionernas forskare och lärare är god, men förstärktes ytterligare genom IKE:s tillsättning av ett lektorat i litteraturvetenskap med genusvetenskaplig inriktning 2017. Inom samtliga medverkande institutioner finns ett aktivt och systematiskt arbete runt jämställdhet vid utformning av kursinnehåll och litteraturlistor. I de riktlinjer som institutionerna följer ingår att fördelningen mellan texter av kvinnor och män ska tas i beaktande. Frågor om jämställdhet behandlas i alla litteraturvetenskapliga delkurser, bl.a. genom att kurslitteratur som anlägger genusperspektiv på litteraturvetenskap och/eller litteraturundervisning ingår i samtliga delkurser. Dessa perspektiv presenteras och diskuteras på seminarierna och studenterna tränas i att själva ställa kritiska frågor runt genus och jämställdhet i analysövningar.

Jämställdhets- och likabehandlingsaspekter lyfts explicit i "Svenskämnets didaktik" genom presentation av och arbete utifrån grund- och gymnasieskolans kunskaps- och demokratiuppdrag. Enligt uppdraget är det väsentligt att förmedla vikten av att alla elever/studenter oavsett kön, etnicitet, trosuppfattning etc. blir sedda och att alla ges samma möjlighet att göra sig hörda i undervisningen. I "Svenskämnets didaktik" diskuteras även lärares "val av och arbete med skönlitterära texter" ur ett genusperspektiv. Jämställdhetsperspektivet finns vidare framskrivet i kursplanerna för delkurserna "Sociolingvistik och samtalsanalys" och "Ungdomslitteratur och ungdomsskildring". Delkursen "Sociolingvistik och samtalsanalys" behandlar språklig variation i relation till bl.a. kön, och delkursen "Ungdomslitteratur och ungdomsskildring" omfattar frågor om kön och läsning i ett historiskt och samtida perspektiv. Exempelvis studeras pojk- och flickbokens traditioner samt flickors och pojkars läsvanor i dagens Sverige.

Frågor om genus och jämställdhet behandlas således på ett mångsidigt vis i de delkurser som läses på båda inriktningarna inom Ämneslärarprogrammet. Många studenter väljer också att fördjupa dessa aspekter ytterligare under sin sista termin genom att fokusera frågor om kön, makt och likabehandling i sina självständiga arbeten. I det framslumpade urvalet av uppsatser som skickats in finns exempelvis undersökningar av könsaspekter på poddsamtal, gymnasieelevers attityder till "hen", samt queerteoretiska och intersektionella perspektiv på skönlitteratur.

Examensmålet angående jämställdhet examineras även inom kurser inom UVK och VFU. Se vidare del 1.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Övergripande strukturer för uppföljning och återkoppling

Programråden, som beskrivs närmare i motsvarande avsnitt i del 1, för en löpande dialog med kursansvariga och delkursansvariga institutioner om frågor som är centrala för helheten i programmet. Alla kursvärderingar från samtliga kurser i utbildningen samlas tillgängligt för programrådsrepresentanterna på en och samma digitala plattform. Kursvärderingarna diskuteras kontinuerligt och systematiskt tillsammans med studierektorer från delkursgivande institutioner och studentrepresentanter. Programrådet har även i uppdrag att vart tredje år skriva en programrapport med fokus på att identifiera och analysera programmets huvudsakliga styrkor och svagheter, samt att implementera uppföljningsåtgärder till de identifierade utvecklingsområdena. På institutionsnivå sker uppföljning av delkursernas utformning, genomförande och resultat vid lärarmöten och i arbetsgrupper. Återkoppling till studenterna sker genom att sammanställningar av kursvärderingar publiceras av kursansvarig institution på lärplattformen. Studenter i kommande kurs ges information om åtgärder som genomförts inför aktuell kursomgång och motiv till dessa (se Studentinflytande).

Inom svenskämnet finns väl fungerande institutionsövergripande strukturer för kursutveckling och uppföljning på studierektornivå genom bl.a. programrådet. För att stärka kunskapsutbytet och samordningen även mellan undervisande lärare planerar vi till ht 19 att återinföra en gemensam läsårsintroduktion för lärarna vid de tre institutionerna som medverkar i Ämneslärarprogrammet i svenska. Ett inlägg på dessa möten kommer att bestå av att lärarna i ämnesdidaktik och VFU rapporterar vad studenterna har arbetat med under sina VFU-perioder, för att synliggöra för de undervisande lärarna hur kunskaper från delkurserna i ämne och ämnesdidaktik omsätts i praktik.

Systematisk uppföljning sker även på andra nivåer än institutionsnivå. Som framgår av del 1 pågår ett arbete med att utforma ett nytt universitetsövergripande system för utbildningsgranskningar samt ett för kursvärderingar och kursrapporter, inklusive mallar med ett antal universitetsgemensamma frågor. Dessa pilottestas för närvarande och implementering sker under 2019. Nästa utbildningsgranskning av Ämneslärarprogrammet planeras starta under 2022. Arbetet med såväl kurs- som programutvärderingar förväntas därmed stärkas än mer.

Kvalitetsarbete och åtgärder

I programrapporten för läsåret 2016/17 bedömdes ämnesstudierna i svenska hålla hög kvalitet, vilket även bekräftas av kursvärderingar där det framgår att studenterna överlag är nöjda med sina ämnesstudier och uppfattar att dessa präglas av progression. Två utvecklingsområden som framhålls i programrapporten är att förbättra samordningen mellan institutionerna som ingår i programmet och att öka professionsanknytningen

i ämnesstudierna. Av de tidigare nämnda utvecklingsprojekten inom svenskämnet avser "Samarbete i utbildningen av lärare i svenska: Lärarauskuktioner över institutionsgränserna" och "Auskultation i ungdomsskolan" att stärka dessa aspekter. "Samarbete i utbildningen av lärare i svenska" utförs genom att undervisande lärare ges möjlighet att auskultera vid seminarier i svensklärarytbildningarna på annan institution än den egna. Erfarenheterna kommer att ligga till grund för fortsatt kursutveckling och avsikten är att auskultationsverksamheten så småningom ska bli ett återkommande inslag i lärarnas tjänstgöring. "Auskultation i ungdomsskolan" syftar till att ge lärarutbildare vid Svefler fördjupade kunskaper om och erfarenheter av daglig undervisningspraxis i svenska i grundskolan och gymnasieskolan och omfattar en veckas vistelse på en skola.

Två andra större kvalitetssäkrings- och utvecklingsprojekt har rört frågor om progression i Ämneslärarytprogrammet. "Progression i lärarytutbildningen" genomfördes läsåret 2016/17 vid Svefler och syftade till att utveckla den senare delen av Ämneslärarytprogrammet för att säkerställa den progression i ämnet som förbereder studenterna för det självständiga arbetet. Projektet har resulterat i en högre grad av integrering av skrivträning i studenternas övriga delkurser samt en modell med handledning av självständiga arbeten i team. Utveckling av den sista terminens delkurser inom "Svenska IV" vid Svefler fortgår, bl.a. pågår arbete med att utveckla en teori- och metodkurs. Under läsåret 2018/19 bedrivs projektet "Kvalitativ undervisning i litteraturvetenskap" vid IKE som inriktas på att tydliggöra progressionen mellan de litteraturvetenskapliga delkurserna i Ämneslärarytprogrammet genom en översyn av kursinnehåll, lärandeaktiviteter och examinationsformer. Målet är att stärka studenternas resultat och förbättra genomströmningen genom att bl.a. tydliggöra det centrala innehållet i varje delkurs i kursplanerna och utveckla mer varierande och engagerande examinationsformer.

Genomströmning

Ett annat utvecklingsområde som identifieras i programrapporten rör genomströmningen. Programmets genomströmning har hittills uppgått till ca 35 % sett över hela utbildningen, om man ser till antalet antagna studenter från den första till den sista terminen inom programmet. Bland de som ännu inte slutfört utbildningen ingår studenter som kommit efter och följer individuella studieplaner. Det finns ett relativt högt antal avhopp, särskilt under programmets första terminer. Den generella bilden bekräftas av UKÄ:s statistik om antal registrerade studenter, även om statistiken för Ämneslärarytprogrammet mot 7-9 respektive gymnasieskolan skiljer sig åt och därför kommenteras nedan under respektive inriktning. Då många avhopp inträffar tidigt i utbildningen har flera stödåtgärder särskilt inriktats på kursen "Svenska I" som inleder programmet för majoriteten av studenterna. Ett exempel är att gruppstorleken har minskats på de litteraturvetenskapliga delkurserna till ca 15 studenter/grupp sedan vt 17, i syfte att tidigare uppmärksamma studenter som har svårigheter att följa med i delkurserna och kunna ge dem mer stöd.

Akademiskt skrivande

En orsak till de tidiga avhoppet bedöms vara att studenterna inom programmet ibland saknar förutsättningar för att lyckas med sina studier på grund av bristande språklig kompetens, bl.a. vad gäller akademiskt skrivande. För att ge studenterna bättre stöd och tydliggöra kraven omarbetades "Svenska I" för tre terminer sedan. De förväntade studieresultaten i delkursen "Skriftlig framställning" omformulerades och ordningen mellan delkurserna ändrades, så att "Skriftlig framställning" nu lades först i stället för sist på terminen. Utifrån önskemål från flera studentgrupper går delkursen numera på halvfart parallellt med "Sociolingvistik och samtalsanalys", då både studenterna själva och undervisande lärare på delkursen upplevde att studenterna behövde längre tid för att utveckla sitt skrivande och sin textanalytiska förmåga än den tid som erbjöds då delkursen lästes på helfart. För att studenterna tidigt ska få en indikation på vad de behöver arbeta med och på vilken nivå kraven på universitetet ligger har vi även lagt ett diagnostiskt skrivtest i början av "Skriftlig framställning". Därtill inleds delkursen med en föreläsning om akademiskt läsande och skrivande. Under 2019 kommer en fortsättning på denna att införas i delkurs 3 i "Svenska I", "Litteraturvetenskapens grunder". Vid sidan av att följa upp och vidareutveckla den inledande föreläsningen om akademiskt läsande och skrivande på delkursen "Skriftlig framställning" ska fortsättningsföreläsningen förbereda för den skriftliga genren hemtentamen.

Stödstrukturer

I flera delkurser görs ett systematiskt arbete för att utveckla lärandeaktiviteter, undervisning och examinationsformer som tränar studenterna på att bli färdiga inom givna tidsramar fram till examination, och som därmed främjar genomströmningen. Som exempel kan nämnas ”Skriftlig framställning” på ”Svenska I” som innehåller ett antal obligatoriska inlämningsuppgifter under delkursens gång, med formativ återkoppling från kurslärarna och där studenterna även ska arbeta i studentgrupper och ge återkoppling på varandras uppgifter vid ett antal fastlagda tidpunkter. Upplägget ger studenterna stöd i att arbeta aktivt med kunskapsstoffet kontinuerligt under delkursen, och organiserandet av studentgrupper med gensvar uppmuntrar studenterna att hålla deadline. Även delkurserna i självständigt arbete är uppdelade i etapper där delar av arbetet ska lämnas in vid fasta tidpunkter, vilket hjälper studenterna att avsluta arbetet inom utsatt tid. Programmets nuvarande studiegång där ämnesterminerna ligger i närmare anslutning till varandra bedöms också kunna uppmuntra studenterna att fullfölja utbildningen inom utsatt tid, utan att göra avkall på de erforderliga kunskaper och förmågor som krävs enligt examensmålen.

Vid SU finns Studie- och språkverkstaden för studenter som behöver stöd i att utveckla studiestrategier och akademiskt skrivande. Det finns möjlighet för enskilda studenter att boka individuell handledning, att gå på föreläsningar, seminarier eller delta i en skrivgrupp. Information om Studie- och språkverkstadens verksamhet ges muntligen vid kursstart i svenskämnet, samt skriftligt via SU:s webb och på lärplattformen. För studenter med en dokumenterad varaktig funktionsnedsättning erbjuder SU särskilt pedagogiskt stöd under studierna. Samordnare vid Studentavdelningen rekommenderar lämpliga stödåtgärder som verkställs av institutionerna. SU tillhandahåller resursrum, vilrum samt digitala hjälpmedel och studieverktyg för denna studentgrupp.

Statistik och uppföljning

Frågan om avhoppet inom Ämneslärarprogrammet har under årens lopp lyfts fram som ett viktigt utvecklingsområde av såväl programrådet som de medverkande institutionerna. En angelägen uppgift är att säkerställa en tydlig statistik över antalet avhopp efter olika kurser och terminer, för att kunna sätta in kvalitetsutvecklande åtgärder vid rätt tillfälle. SU har därför under ht 18 inlett en undersökning av avhopp i lärarutbildningen. Resultatet kommer att ligga till grund för ytterligare kvalitetssäkrande åtgärder. En mindre pilotstudie genomfördes för några år sedan vid ISD inom svenskämnet, där även en kvalitativ uppföljning genomfördes av de studenter som hade hoppat av Ämneslärarprogrammet under sin första termin. Studien visade på en mängd olika anledningar till avhoppet (flytt till annan ort, funnit arbete i stället för studier, sökt till annan utbildning osv.). Det fanns även synpunkter på programmets innehåll, men på grund av det begränsade antalet studenter var dessa dock inte generaliserbara. Ett visst antal avhopp kan tyda på en adekvat nivå på utbildningen och en kvalitetssäkring av examinationerna, medan det också kan finnas studenter som lämnar utbildningen av andra skäl än att de inte klarar examinationerna. Här är även frågan om läraryrkets attraktivitet i samhället som helhet av betydelse.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Kvarvaron för studentgrupper inom programmet på SU ligger något under riksgenomsnittet för inriktningen mot 7-9. Statistiken visar att kvarvaron har ökat sedan den första omgången studenter som antogs ht 11, med 41 % kvarvaro under läsåret två, till en andel strax under 50 % under antagningsomgångarna 2013/14 och 2014/15. Riksgenomsnittet för kvarvaro på programmet under läsåret två var 47 % för studentgruppen som antogs år 2011/12 och har successivt ökat till 58 % år 2014/15. Avhoppet har minskat i motsvarande takt. Kvarvaron påverkas sannolikt av att inriktningen har ett lågt söktryck och att alla behöriga sökande antas. En bidragande orsak till den högre andelen avhopp i Ämneslärarprogrammet mot 7-9 i jämförelse med Ämneslärarprogrammet mot gymnasieskolan vid SU kan vara samläsningen mellan inriktningarna i svenskämnet. Studentgruppen kan uppleva att deras inriktning inte blir tillräckligt synliggjord inom programmet och att delar av ämneskurserna har större relevans för de studenter som ska bli lärare i gymnasieskolan. Den förhållandevis låga genomströmningen för Ämneslärarprogrammet mot 7-9 under 2011-2015 vid SU har även påverkats av att många studenter har bytt inriktning efter ”Svenska II” till Ämneslärarprogrammet mot gymnasieskolan. Sedan den nya, kortare studiegången för 7-9 introducerades ht 17 ser emellertid ISD en motsatt trend inom svenskämnet, genom att studenter byter från Ämneslärarprogrammet mot gymnasieskolan till det mot 7-9.

Specifikt för gymnasieskolan

Under 2011-2015 har andelen kvarvarande studenter inom inriktningen vid SU ökat från 57 % under de första åren till 69 % läsåret 2014/15. I relation till riket har SU gått från att ligga något under riksgenomsnittet 59 % 2011/12 till några procentenheter över 2014/15, då riksgenomsnittet låg på 64 %. Uppvisade avhopp från programmet har enligt dessa siffror sjunkit efter den inledande kullen, där avhoppet uppgick till drygt 40 %, medan antalet studenter som inte fullföljde sina studier till läsår två har varit runt 30 % för antagna studenter 2013-2015.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Studentrepresentanter i IS och programråd

Programansvariga institutioner, ISD och HSD, arbetar för att främja att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Det formella inflytandet för lärarstudenter på institutionerna sker genom att studentrepresentanter har fasta platser i institutionsstyrelser och programråd. I programråden finns två fasta studentrepresentantplatser med en fast punkt på dagordningen, vilket innebär att studenter har möjlighet att vara närvarande vid alla väsentliga frågor som diskuteras och kan påverka utbildningen i alla dess faser. De medverkande ämnesinstitutionerna i programråden får därmed också muntlig och fördjupande feedback på de kurser som de ansvarar för, och förändringar utifrån studenternas synpunkter diskuteras gemensamt. På ämnesinstitutionerna, Svefler och IKE, finns studentråd som har representanter i centrala beslutsfattande organ (t.ex. IS och ämnesråd). Lärarstudenter inbjuds varje termin att delta i dessa studentråd, men har hittills prioriterat studentrådet på ISD. Att hitta forum och strukturer som ökar lärarstudenternas deltagande i ämnesinstitutionernas arbete med deras utbildning är ett utvecklingsområde.

Studentrepresentationen i institutionsstyrelser och programråd är av stor vikt för att få återkoppling och aktiv medverkan av studenter i utbildningen. En utmaning är att ständigt vara aktiv för att i samverkan med Stockholms universitets studentkår arbeta för att rekrytera nya studentrepresentanter som kan ta över när de nuvarande studentrepresentanterna lämnar sina uppdrag. Ämnesstudierektorerna arbetar för att få representanter vid träffar med studenterna i början och mitten av terminerna i samband med deras undervisning. Information om studentråd samt studentrepresentanter i institutionsstyrelse och programråd återfinns på institutionernas hemsidor.

Program, kurs- och delkursvärderingar

Programråden genomför årliga programvärderingar för att tillvarata studenternas synpunkter och uppfattning om programmet som helhet. På kurs- och delkursnivå sker studentmedverkan genom de anonyma studentutvärderingar som genomförs i slutet av varje kurs enligt universitetets övergripande regelverk för utbildning och examination, och vars resultat ska följas upp med en tydlig och öppen återkoppling till studenterna. Arkivering av sammanställningarna av delkurs- respektive kursvärderingar

sker vid delkurs- respektive kursansvarig institution. På kursnivå genomförs utvärderingen digitalt och ämnesansvarig institution för svenskämnet, Svefler, ansvarar för att länk till kursvärderingarna skickas ut till alla studenter via e-post i slutet av aktuell kurs. Svefler gör en sammanställning av kursvärderingen som redovisas på lärplattformen och ansvarar för att ge studenter i kommande kurs en muntlig sammanfattning av föregående omgångs kursvärdering samt information om förändringar som genomförts inför aktuell kursomgång och motiv till dessa. Programansvarig institution (ISD resp. HSD) ansvarar för att kursvärderingarna diskuteras i programråden.

Vid Svefler och ISD genomförs delkursvärderingarna digitalt enligt samma mönster som kursvärderingarna. I några fall sker också en ”mitt-i-kursen-värdering” för att delkursen ska kunna justeras under gång. Studenternas deltagande i digitala kurs- och delkursvärderingar är lågt trots tydliga och etablerade rutiner för genomförande och återkoppling, vilket är en erfarenhet institutionerna delar med institutioner som inte ger lärarutbildningskurser på SU. Det låga deltagandet har gjort att IKE från ht 18 har slutat med digitala delkursvärderingar och i stället genomför dessa på papper vid sista lektionstillfället. Svarefrekvensen har efter denna förändring förbättrats avsevärt.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Samverkan med omgivande samhället

Vid SU finns en omfattande samverkan med omgivande samhälle och skolhuvudmän kring lärarutbildning som rör både forskning och utbildning. En betydande del av detta arbete sker via kontakter i UVK och genom organisationen runt VFU, vilket redovisas i del 1. Flera forskare vid de medverkande institutionerna bedriver forskning i samverkan med lärare i skolan. Ett exempel är att universitetslärare, som undervisar i Ämneslärarprogrammet i svenska, också deltar som handledare i forskarskolor för verksamma lärare. En av forskarskolorna är den Ämnesdidaktiska forskarskolan (ÅdFo) som universitetet driver tillsammans med huvudmän i Stockholmsregionen. Inom ramen för ÅdFo formuleras forskningsfrågorna utifrån professionens behov av kunskap med stöd av universitetets handledare. Utbildningen leder till en licentiatexamen med inriktning mot ämnesdidaktik.

Som ett led i arbetet för att öka universitetets samverkan med det omgivande samhället, exempelvis samverkan med ungdomsskolor och annan utbildningsverksamhet, finns vid Stockholms universitet lokala forskningskoordinatorer. Dessa arbetar nära lärare, forskare och studenter och har som uppdrag att fånga upp och stödja konkreta samverkansprojekt. Vid svenskämnesinstitutionerna bedrivs uppdragsforskning för Skolverket samt olika samverkansprojekt med kommuner och skolor. Forskare från Svefler och ISD har under de senaste terminerna på uppdrag av Skolverket arbetat med att sammanställa aktuella

forskningsresultat om språkinläring och läs- och skrivutveckling för att stödja Skolverkets målgrupper. Vid Svefler bedrivs ett omfattande samverkansprojekt som rör kartläggning av nyanlända elevers kunskaper på uppdrag av Skolverket, samt ett utvecklingsprojekt med syfte att utarbeta en undervisningsmodell för intensiv språkinläring som främjar nyanlända elevers möjligheter att snabbt avancera inom utbildning eller yrkesliv. Projektet involverar nära samarbete med skolor och skolpersonal och undervisningsmodellen prövas just nu på två gymnasieskolor i Stockholmsområdet.

Arbetslivsanknytning och alumnverksamhet

Ämnesstudierna anknyter på olika sätt till arbetslivet. De självständiga arbetena har i många fall en praxisnära koppling med datainsamlingar bland verksamma lärare och på skolor, som ger inblick i de förhållanden som råder såväl i skilda delar av landet som i områden av Stockholm med varierande socioekonomiska förhållanden. Ett annat exempel är undervisning i grammatik (delkursen ”Svenska språkets struktur” på kursen ”Svenska II”) där studenterna bl.a. arbetar med autentiska elevtexter. Vid SU värnar vi också särskilt ett andraspråksperspektiv i svenskundervisningen och förbereder studenterna för att undervisa i flerspråkiga och mångkulturella klassrum. Ett flerspråkigt perspektiv finns i de flesta av delkurserna i svenska och tillämpas på olika sätt. Bl.a. belyses i viss mån kontrastiva aspekter på delkursen ”Svenska språkets struktur”, dvs. svenska språkets struktur jämförs med strukturer i världsspråk och stora invandrarspråk. Med de utökade möjligheter till fältstudier som ges genom VFU-avtalet som träder i kraft 2019, planerar vi att utveckla kopplingen till arbetslivet i ämnesstudierna ytterligare.

Alumners erfarenheter har hittills främst tagits till vara i samband med större utvecklingsprojekt i svenskämnet. En utmaning är att hitta alumner som har möjlighet att engagera sig i denna typ av uppgifter. SU har ett centralt nätverk för alumner, men det har även framkommit ett behov av alumnträffar särskilt för Ämneslärarprogrammet. Som framgår i del 1 har programansvariga institutioner inlett en sådan verksamhet under 2018 för att möjliggöra en mer regelbunden och systematisk återkoppling på utbildningen.

Ett föränderligt arbetsliv

Ämneslärarprogrammet förbereder studenterna för ett arbetsliv inom skolverksamhet med lärarexamen mot årskurs 7-9 och gymnasieskolan. Under utbildningen erhåller studenterna även generiska kompetenser som ledarskapsförmåga och förmåga att samverka med andra, förmåga att planera, genomföra och utvärdera aktiviteter på ett systematiskt sätt utifrån vetenskapliga rön och beprövad erfarenhet, samt förmåga att kommunicera och presentera stoff både muntligt och skriftligt med anpassning till olika målgrupper i ett föränderligt arbetsliv. För examinerade ämneslärare finns även möjlighet till andra karriärvägar, bl.a. som skolledare eller med olika uppdrag inom kommuner och myndigheter. Utöver arbete inom skol- och högskolesektorn förbereder ämnesstudier i svenska för olika former av yrkesverksamhet som rör språk, skrivande och litteratur, inom t.ex. förlagsverksamhet, översättning, journalistik och litteraturkritik.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan